

Consiliul
Uniunii Europene

Bruxelles, 28 septembrie 2023
(OR. en)

13520/23

ENER 515
ECOFIN 936

NOTĂ DE ÎNȘOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	28 septembrie 2023
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2023) 547 final
Subiect:	RAPORT AL COMISIEI CĂTRE CONSILIU cu privire la principalele constatări ale reexaminării Regulamentului (UE) 2022/2576 al Consiliului din 19 decembrie 2022, având în vedere situația generală a furnizării de gaze către Uniune

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2023) 547 final.

Anexă: COM(2023) 547 final

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 28.9.2023
COM(2023) 547 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE CONSILIU

**cu privire la principalele constatări ale reexaminării Regulamentului (UE) 2022/2576 al
Consiliului din 19 decembrie 2022, având în vedere situația generală a furnizării de gaze
către Uniune**

REZUMAT

O mai bună coordonare a achizițiilor de gaze (capitolul II)

În conformitate cu regulamentul, Comisia a proiectat și a lansat, cu sprijinul unui prestator de servicii, mecanismul de achiziționare în comun denumit **AggregateEU**, cu următoarele rezultate la 14 iulie 2023:

	Prima rundă aprilie-mai 2023	A doua rundă iunie-iulie 2023	Rezultat cumulativ
<i>Situația</i>	<i>Închisă</i>	<i>Închisă</i>	<i>[În curs]</i>
Înscrieri (total)	120	154	-
Cerere agregată	11,6 miliarde de metri cubi (mld. m ³)	15,9 mld. m ³	27,5 mld. m ³
Oferte de furnizare	18,7 mld. m ³	15,2 mld. m ³	33,9 mld. m ³
Satisfacerea cererii	10,9 mld. m ³	12 mld. m ³	22,9 mld. m ³

De asemenea, Comisia a pus în aplicare măsuri de însoțire prevăzute de regulament, inclusiv în ceea ce privește transparența și schimbul de informații, guvernarea Platformei energetice a UE și utilizarea obligatorie a AggregateEU.

Comisia consideră că Platforma energetică a UE a contribuit la efortul de diversificare al Uniunii și la constituirea de stocuri înainte de sezonul de încălzire 2023-2024. AggregateEU a oferit cumpărătorilor europeni o oportunitate suplimentară de a achiziționa gaze de la furnizori fiabili la prețuri competitive, precum și o transparență a pieței în ceea ce privește cererea și oferta, contribuind în același timp la scăderea volatilității piețelor.

Faptul că volumele totale agregate numai în primele două runde au dublat agregarea obligatorie a cererii arată că actorii de pe piață au considerat mecanismul de achiziționare în comun foarte util în contextul crizei.

Măsuri de îmbunătățire a utilizării instalațiilor de GNL, a instalațiilor de înmagazinare a gazelor și a conductelor (capitolul II – secțiunea 3)

Regulamentul conține dispoziții menite să sporească transparența și să faciliteze comerțul secundar cu capacitățile instalațiilor de GNL și de înmagazinare a gazelor, permițând utilizarea eficientă a acestor instalații, precum și a conductelor (de exemplu, din cauza congestiei). Transparența sporită a oferit o imagine de ansamblu mai cuprinzătoare asupra pieței de GNL și a pieței de înmagazinare din UE, precum și o utilizare mai eficientă a acestor infrastructuri.

Măsuri de prevenire a prețurilor excesive ale gazelor și a volatilității intrazilnice excesive pe piețele instrumentelor financiare derivate pe energie (capitolul III)

În ceea ce privește tranzacționarea, regulamentul include o măsură pentru a gestiona

volatilitatea excesivă de pe piețele de instrumente financiare derivate pe gaze și energie electrică, menținând în același timp procesele de formare a prețurilor. Mecanismul temporar de gestionare a volatilității prețurilor intrazilnice este un mecanism menit să evite volatilitatea excesivă a prețurilor și să prevină creșterile extreme ale prețurilor pe piața instrumentelor financiare derivate pe energie, protejând operatorii de energie din UE de fluctuațiile mari ale prețurilor intrazilnice în sens crescător și ajutându-i să își asigure aprovizionarea cu energie pe termen mediu.

De la adoptarea sa, evoluțiile piețelor nu au necesitat declanșarea acestuia pentru a preveni creșterile extreme ale prețurilor. În acest context, este necesară o monitorizare suplimentară a piețelor de mărfuri energetice pentru a stabili dacă este necesară o prelungire temporară a mecanismelor de gestionare a volatilității intrazilnice (*intra-day volatility management – IVM*), având în vedere existența unor incertitudini pe piețele respective în urma unei crize energetice și, de asemenea, având în vedere constrângerile piețelor mondiale, astfel cum s-a observat în vara anului 2023.

Măsuri în caz de urgență în sectorul gazelor (capitolul IV)

Regulamentul a completat temporar Regulamentul privind siguranța furnizării de gaze¹, în special prin aplicarea implicită a mecanismului de solidaritate în absența unor acorduri bilaterale, precum și prin extinderea mecanismului de solidaritate la gazele naturale lichefiate (GNL) și la volumele critice de gaze (VCG) pentru energia electrică. În plus, a fost adăugată o dispoziție pentru a facilita reducerea cererii de către clienții protejați, precum și o dispoziție pentru a garanta fluxurile transfrontaliere.

În decembrie 2022, Comisia a efectuat un exercițiu comun de simulare de solidaritate cu statele membre ale UE și cu Rețeaua europeană a operatorilor de transport și de sistem de gaze naturale (ENTSOG), prin care s-au testat normele și procedurile de urgență, precum și mecanismul de solidaritate.

Comisia concluzionează că conceptele stabilite în acest capitol s-au dovedit a fi utile în contextul atenuării crizei gazelor și pentru eforturile actuale sau viitoare de reducere a cererii.

¹ Regulamentul (UE) 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2017 privind măsurile de garantare a siguranței furnizării de gaze și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 994/2010.

Introducere

Ca răspuns la perturbările pieței mondiale a energiei cauzate de invadarea Ucrainei de către Rusia, Uniunea Europeană (UE) a adoptat planul REPowerEU de economisire a energiei, de producere a energiei curate și de diversificare a aprovizionării cu energie, cu scopul de a spori reziliența strategică a Europei și de a o face mai puțin dependentă de importurile de gaze din Rusia.

În aprilie 2022, la solicitarea Consiliului European, Comisia a lansat Platforma energetică a UE în cadrul planului REPowerEU, cu trei obiective: (1) agregarea cererii și achiziționarea în comun de gaze, (2) utilizarea cea mai eficientă a infrastructurii existente, (3) informarea internațională.

De la începutul războiului, situația de pe piața gazelor s-a deteriorat treptat. Utilizarea de către Rusia a aprovizionării cu gaze a Europei ca armă a înăsprit piața și a condus la o creștere dramatică a prețurilor la gaze. În 2022, prețul angro a fost, în medie, de peste cinci ori mai mare decât nivelul din perioada anterioară crizei, ridicându-se chiar la peste 300 EUR/MWh la apogeul crizei din vara anului 2022².

Din acest motiv, la 19 decembrie 2022, Consiliul a adoptat de urgență Regulamentul (UE) 2022/2576 al Consiliului pentru a spori solidaritatea printr-o mai bună coordonare a achizițiilor de gaze, prin indici de referință ai prețurilor fiabili și prin schimburi transfrontaliere de gaze („regulamentul”).

Regulamentul respectiv oferă un temei juridic temporar pentru:

- o mai bună coordonare a achizițiilor de gaze (capitolul II),
- măsuri de prevenire a prețurilor excesive ale gazelor și a volatilității intrazilnice excesive pe piețele instrumentelor financiare derivate pe energie (capitolul III),
- măsuri în caz de urgență în sectorul gazelor (capitolul IV).

Articolul 30 din regulament prevede că, „[p]ână la 1 octombrie 2023, Comisia efectuează o reexaminare a prezentului regulament având în vedere situația generală a furnizării de gaze către Uniune și prezintă Consiliului un raport cu privire la principalele constatări ale acestei reexaminări. Pe baza acestui raport, Comisia poate propune prelungirea sau scurtarea valabilității prezentului regulament.”

În conformitate cu cele de mai sus, prezentul raport descrie modul în care Comisia a pus în aplicare regulamentul și oferă o prezentare generală a principalelor constatări și a concluziilor rezultate cu privire la dispozițiile regulamentului.

² Acest lucru este valabil atât pentru contractele TTF (*Title Transfer Facility*) futures (cu scadența cea mai apropiată), cât și pentru contractele TTF spot (pentru ziua următoare).

REEXAMINAREA CAPITOLULUI II (O MAI BUNĂ COORDONARE A ACHIZIȚIILOR DE GAZE)

Comisia a pus în aplicare coordonarea achizițiilor de gaze (i) prin instituirea unui mecanism de raportare a contractelor de furnizare a gazelor și a licitațiilor pentru a spori transparența piețelor gazelor și (ii) prin organizarea agregării cererii, a licitațiilor, a corelării și a instituirii unui mecanism de achiziționare în comun a gazelor (mecanismul de achiziționare în comun). În raport, Comisia prezintă rezultatele și datele disponibile la 14 iulie 2023, referitoare la licitațiile și contractele notificate până la data respectivă, precum și rezultatele primelor două runde de agregare a cererii și de licitație ale mecanismului de achiziționare în comun organizate cu sprijinul AggregateEU³.

Coordonarea agregării cererii de gaze și a licitațiilor va continua până la expirarea regulamentului.

Reexaminarea secțiunii 1 – Coordonarea achizițiilor de gaze în Uniune (articolele 3 și 4)

1. Transparența și schimbul de informații (articolul 3 din regulament)

Criza energetică a scos în evidență dependența UE de combustibilii fosili din Rusia și impactul negativ al lipsei unei acțiuni coordonate din partea statelor membre ale UE care se confruntă cu utilizarea aprovizionării cu gaze ca armă de către Rusia, ceea ce a condus la prețuri ridicate și la o criză în materie de siguranță a aprovizionării. Pentru a reduce dependența UE de aprovizionarea cu gaze naturale din Rusia și pentru a reduce prețurile, s-a considerat că este esențial să se îmbunătățească coordonarea achizițiilor de gaze de la furnizori externi. Prin urmare, articolul 3 din regulament⁴ urmărește să asigure o mai bună coordonare a achizițiilor de gaze în UE și solidaritatea energetică între statele membre ale UE. Acest lucru ar trebui realizat oferind Comisiei o imagine de ansamblu asupra viitoarelor licitații sau contracte pentru vânzarea și achiziționarea de gaze naturale. În acest scop, întreprinderile din sectorul gazelor naturale sau întreprinderile care utilizează gaze trebuie să trimită notificări Comisiei cu privire la orice licitații sau contracte viitoare al căror volum depășește 5 TWh/an.

În conformitate cu articolul 3 alineatul (2) din regulament, în cazul în care Comisia consideră că este necesară o mai bună coordonare în ceea ce privește licitațiile sau contractele (de exemplu, dacă licitațiile sau contractele pot afecta funcționarea pieței, siguranța aprovizionării sau solidaritatea sau ar putea aduce beneficii mecanismului de achiziționare în comun), Comisia poate emite recomandări adresate unor astfel de întreprinderi după informarea comitetului director ad-hoc al Platformei energetice a UE.

³ AggregateEU este mecanismul de agregare a cererii și de achiziționare în comun gestionat de Prisma, prestatorul de servicii în cadrul Platformei energetice a UE, în conformitate cu Regulamentul 2022/2576 al Consiliului.

⁴ La articolul 3 se prevăd următoarele: „(1) Exclusiv în scopul unei mai bune coordonări, întreprinderile din sectorul gazelor naturale sau întreprinderile consumatoare de gaze naturale stabilite în Uniune sau autoritățile statelor membre care intenționează să lanseze o licitație pentru achiziționarea de gaze sau să inițieze negocieri cu producători sau cu furnizori de gaze naturale din țări terțe cu privire la achiziționarea de gaze, cu un volum mai mare de 5 TWh/an, informează Comisia și, după caz, statul membru în care sunt stabilite întreprinderile respective cu privire la încheierea unui contract de furnizare a gazelor naturale sau a unui memorandum de înțelegere sau la lansarea unei licitații pentru achiziționarea de gaze.”

Statistici privind notificările și recomandările în temeiul articolului 3

La 14 iulie 2023	Numărul	Volumul livrărilor în 2023 [terawatt oră (TWh)]	Volumul livrărilor în 2024 (TWh)	Volumul livrărilor în 2025 (TWh)
Notificări primite, având ca rezultat:	22	89,2	189,6	197,9
recomandări emise	2	11,05	25,5	25,5
nu este necesară nicio recomandare	20	78,15	164,1	172,4
evaluare în curs	0	0	0	0

Comisia a organizat mai multe canale la fel de acceptabile și securizate pentru transmiterea în condiții de siguranță a notificărilor prevăzute la articolul 3 din regulament. Acest lucru a permis să se răspundă preocupărilor întreprinderilor cu privire la securitate și confidențialitate, informând în același timp statele membre ale UE în conformitate cu cerințele de confidențialitate.

Principalele constatări: În general, Comisia consideră că punerea în aplicare a articolului 3 a condus la o mai mare transparență a licitațiilor planificate și a contractelor pentru vânzarea și achiziționarea de gaze, prin faptul că a oferit Comisiei o mai bună imagine asupra licitațiilor viitoare.

Singurele notificări care au avut ca rezultat recomandări în temeiul articolului 3 din regulament au fost notificările întreprinderilor care intenționau să lanseze o licitație. În ceea ce privește punerea în aplicare a regulamentului s-au înregistrat o serie de dificultăți: anumite acorduri comerciale au fost notificate ulterior, iar întreprinderile au fost reticente să facă schimb de informații sensibile din punct de vedere comercial. De asemenea, unele părți ale sectorului au pus sub semnul întrebării interpretarea regulamentului, în special cu privire la calendarul notificărilor în timpul negocierilor în curs.

Comisia nu poate evalua cu precizie numărul notificărilor care nu au fost transmise, deși intrau sub incidența cerințelor de la articolul 3. Motivul este faptul că accesul la seturile de date privind acordurile comerciale semnate este fie restricționat, fie incomplet.

Concluzie: Principiul obligației de notificare a licitațiilor sau a contractelor de vânzare și achiziționare de gaze a devenit o nouă modalitate de creștere a transparenței și de prevenire a supralicitării. Notificările contractelor s-au dovedit a fi mai problematice, deoarece etapa precontractuală este una foarte sensibilă pentru întreprinderi.

Această dispoziție s-a dovedit a fi mai ușor de pus în aplicare pentru notificarea licitațiilor în avans decât pentru contracte. De asemenea, având în vedere că AggregateEU funcționează prin intermediul licitațiilor, recomandările emise de Comisie par a fi mai relevante atunci când se adresează întreprinderilor care planifică licitații care ar putea trece prin AggregateEU.

O altă lecție învățată este aceea că un acces mai larg al Comisiei la un set mai amplu de date privind acordurile comerciale semnate (prin date agregate și anonimizate) ar trebui, la rândul său, să conducă la o mai bună aplicare a obligației de notificare a contractelor și a licitațiilor, precum și la o evaluare mai aprofundată a impactului licitațiilor sau contractelor individuale.

2. Comitetul director *ad-hoc* (articolul 4 din regulament)

Comisia a instituit un comitet director *ad-hoc* prin Decizia Comisiei din 13 ianuarie 2023 [C(2023) 407 final⁵]. Comitetul director *ad-hoc* și-a adoptat regulamentul de procedură la 16 februarie 2023 și a organizat șase reuniuni până la 14 iulie 2023.

Comitetul director *ad-hoc* este prezidat de vicepreședintele executiv Maroš Šefčovič, iar membrii săi sunt reprezentanți de nivel înalt numiți de autoritățile statelor membre. Secretariatul Comunității Energiei participă în calitate de observator, iar părțile contractante ale Comunității Energiei participă la reuniunile privind chestiuni de interes reciproc pe bază de invitație.

Comitetul director *ad-hoc* a fost instituit pentru a facilita coordonarea mecanismului de achiziționare în comun, în special a agregării cererii. De asemenea, Comisia are obligația de a consulta comitetul director *ad-hoc* cu privire la proiectele sale de recomandări în temeiul articolului 3 alineatul (2) și de a-l informa cu privire la efectul participării întreprinderilor în cauză la mecanismul de achiziționare în comun.

Principalele constatări: Comisia consideră că comitetul director *ad-hoc* și-a îndeplinit pe deplin sarcina de a facilita coordonarea mecanismului de achiziționare în comun la nivel național, inclusiv a agregării cererii. Membrii și observatorii comitetului director *ad-hoc* au jucat un rol esențial în menținerea unui sprijin politic puternic și continuu pentru Platforma energetică a UE, în promovarea mecanismului de achiziționare în comun și în furnizarea de informații instituțiilor lor naționale și întreprinderilor în cauză. Mesele rotunde naționale organizate de membrii comitetului director *ad-hoc* au avut un rol esențial în mobilizarea cererii și în coordonarea participării sectoarelor mari consumatoare de gaze și de energie. De asemenea, aceștia au colaborat în mod activ cu instituțiile financiare naționale (bănci naționale de promovare și agenții de creditare a exportului) pentru a analiza modul în care se pot obține și asigura garanții pentru cumpărătorii care nu sunt suficient de solvabili.

Membrii și observatorii comitetului director *ad-hoc* au discutat periodic toate aspectele-cheie ale Platformei energetice a UE, au făcut schimb de bune practici și au furnizat feedback valoros cu privire la aspecte legate de punerea în aplicare a mecanismului de achiziționare în comun. Statele membre ale UE au discutat, de asemenea, despre aplicarea regulamentului, în special despre agregarea obligatorie a cererii.

Membrii comitetului director *ad-hoc* au fost consultați și cu privire la proiectele de recomandări emise în legătură cu articolul 3 din regulament (a se vedea secțiunea anterioară pentru mai multe detalii). Cu toate acestea, feedbackul primit a fost destul de redus și a vizat doar câteva dintre recomandări.

Concluzie: Funcționarea comitetului director *ad-hoc* a fost esențială pentru punerea în aplicare cu succes a mecanismului de achiziționare în comun. Aceasta a asigurat un angajament mai puternic din partea statelor membre ale UE și o largă participare a sectorului.

⁵ Decizia Comisiei poate fi consultată la adresa: [EUR-Lex - 32023D0208\(02\) - RO - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/lexuri-uri.do?uri=CELEX:32023D0208(02):RO:EUR-Lex(europa.eu)).

Reexaminarea secțiunii 2 – Agregarea cererii și achiziționarea în comun (articolele 5-11 din regulament)

3. Agregarea cererii și achiziționarea în comun (articolele 5-8 din regulament)

i. AggregateEU: selectarea prestatorului de servicii

Comisia a proiectat și a pus în aplicare mecanismul de achiziționare în comun cu ajutorul PRISMA European Capacity Platform GmbH, selectată ca prestator de servicii în conformitate cu regulamentul.

Principalele constatări: Comisia consideră că dispozițiile regulamentului privind selectarea și contractarea prestatorului de servicii au permis numirea unui prestator de servicii calificat pentru a proiecta, a dezvolta, a opera și a întreține AggregateEU.

Sub îndrumarea și printr-o cooperare continuă cu Comisia, care acționează în calitate de autoritate contractantă, PRISMA a lansat AggregateEU în timp util pentru constituirea stocurilor UE în vederea pregătirii pentru sezonul de încălzire 2023-2024.

În mai puțin de trei luni, PRISMA a proiectat, a dezvoltat și a lansat – prin valorificarea capacităților și a instrumentelor existente pentru alocarea capacităților prin conducte – mecanismul de achiziționare în comun, în conformitate cu dispozițiile caietului de sarcini și cu obiectivele regulamentului. Regulamentul nu a indicat în mod explicit modul de punere în aplicare a mecanismului de achiziționare în comun, dar până în prezent Comisia și PRISMA s-au ocupat de următoarele aspecte:

- Au instituit mecanismul AggregateEU pe baza proiectării de către Comisie și sub îndrumarea acesteia.
- Au înregistrat participanți pe platforma PRISMA în conformitate cu standardele sectorului și au prelucrat înscrierile la AggregateEU, în conformitate cu criteriile de excludere prevăzute la articolele 8 și 9 din regulament. Până la 14 iulie 2023, peste 150 de întreprinderi au fost înregistrate în AggregateEU.
- Au organizat runde de agregare a cererii, în cadrul cărora întreprinderile și-au putut defini cererile în detaliu, incluzând toate informațiile necesare privind volumele, calendarul și punctele de livrare – a se vedea tabelul de la punctul iii. (AggregateEU: Rezultate inițiale).
- Au colectat un set de oferte de la vânzători și au corelat ofertele cele mai competitive cu cererea agregată, alocând ofertele în mod proporțional în cazul unei aprovizionări insuficiente – a se vedea tabelul de la punctul iii. (AggregateEU: Rezultate inițiale).
- Aceștia au colectat informații privind stadiul negocierilor și contractarea pozițiilor corelate între cumpărători și vânzători.

Pentru a alinia funcționarea AggregateEU la practicile și standardele de afaceri și pentru a asigura acceptarea pe scară largă de către sector a acestuia, mecanismul a fost elaborat în strânsă cooperare cu sectorul și cu părțile interesate reprezentate în Grupul consultativ sectorial. Acest grup informal de experți, alcătuit din 27 de întreprinderi din UE și 11 observatori cu experiență în tranzacționarea gazelor naturale pe piețele mondiale, a fost principalul forum în care s-a implicat sectorul și s-a dovedit a fi foarte util pentru a aduce o

perspectivă industrială în discuțiile privind serviciile care urmează să fie dezvoltate în cadrul AggregateEU.

Implicarea PRISMA, care gestionează una dintre principalele platforme europene de tranzacționare a capacităților de gaze, a jucat un rol semnificativ în asigurarea credibilității mecanismului de achiziționare în comun și în obținerea încrederii actorilor industriali în acest proces, în special în ceea ce privește protecția secretelor comerciale.

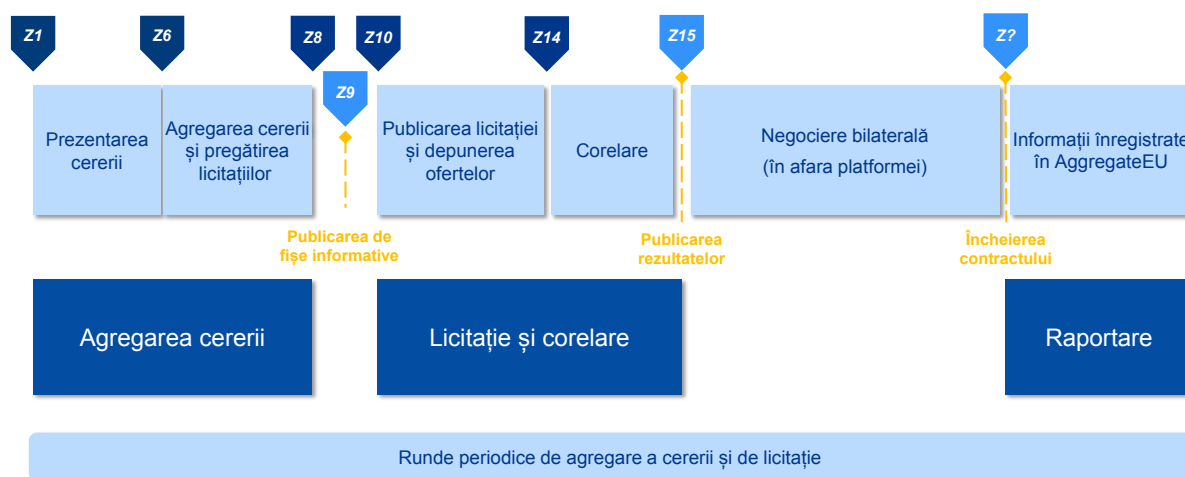
Concluzie: Sprijinul prestatorului de servicii a fost esențial pentru implementarea cu succes de către Comisie a mecanismului de achiziționare în comun într-un interval de timp adecvat.

Cu toate acestea, dacă se analizează implementarea serviciului din perspectiva regulamentului, ar fi fost mai logic ca dispozițiile sale privind criteriile de selecție să fi acordat prioritate descrierii serviciilor în raport cu cerințele tehnice ale instrumentului informatic.

ii. Proiectarea AggregateEU

Principalul obiectiv al proiectării AggregateEU a fost acela de a permite agregarea cererii, organizarea unei runde de licitație pentru furnizorii internaționali de gaze naturale și corelarea cererii cu ofertele furnizorilor.

Comisia și prestatorul de servicii au implementat AggregateEU prin organizarea de runde de licitație, fiecare dintre acestea urmând etapele de mai jos:

Principalele constatări: În cursul perioadei evaluate, întreprinderile mari au fost, în general, mai dispuse să participe la AggregateEU decât cele mici. Până în prezent, peste 150 de întreprinderi de diferite dimensiuni și din întregul lanț de aprovizionare s-au înscris la AggregateEU.

Participanții au apreciat gradul de flexibilitate oferit de AggregateEU și faptul că pare să nu perturbe mecanismele pieței. În special, aceștia au apreciat tipurile de produse disponibile [livrarea la punctele naționale de echilibrare sau la terminalele de gaz natural lichefiat (GNL)], precum și profilul lunar și datele de livrare.

De asemenea, unii participanți au apreciat opțiunea de a oferi și de a retrage cererea, precum și posibilitatea de a se angaja în negocieri cu parteneri corelați în alte condiții decât cele

prezentate în AggregateEU. În schimb, alți actori de pe piață și unele autorități naționale au solicitat ca AggregateEU să permită o cerere mai fermă din partea cumpărătorilor și oferte mai ferme din partea furnizorilor, în locul caracterului său voluntar actual.

După prima rundă de licitație, unii participanți au solicitat adaptări care să se potrivească mai bine modelelor lor de consum. Flexibilitatea și modul în care a fost proiectat cadrul de reglementare au permis Comisiei să răspundă parțial acestor solicitări și să îmbunătățească în continuare funcționarea AggregateEU prin modificarea și actualizarea caracteristicilor între rundele de licitație. De exemplu, ca răspuns la solicitările unor participanți din industria energointensivă, ultimele date de livrare din a doua rundă de licitație au fost prelungite la 20 de luni, adică până în martie 2025.

Cu toate acestea, lipsa unui temei juridic solid pentru raportarea contractelor de către participanți a condus la un feedback general redus cu privire la contractele încheiate.

În fine, limitarea geografică a participării la AggregateEU pentru cumpărători a fost problematică pentru anumite organizații corporative mari care se bazează pe filiale constituite în Regatul Unit, Elveția sau Spațiul Economic European.

Concluzie: În general, fapt confirmat de nivelul bun de participare a cumpărătorilor și a vânzătorilor la mecanismul de achiziționare în comun și de rezultatele primelor două runde, participanții au apreciat în principal modul de proiectare al AggregateEU, serviciile oferite de acesta și capacitatea de reacție a Comisiei și a prestatorului de servicii la cererile lor. Majoritatea statelor membre ale UE și-au exprimat, de asemenea, aprecierea în cadrul reuniunii comitetului director *ad-hoc* al Platformei energetice a UE, la fel ca și reprezentanții sectorului în cadrul diferitelor schimburi (inclusiv în cadrul reuniunilor Grupului consultativ sectorial).

Participanții ar fi putut raporta mai detaliat cu privire la rezultatele etapelor de negociere și de contractare. Acest lucru ar fi contribuit, cel mai probabil, la o mai bună măsurare a eficacității și a succesului AggregateEU.

iii. AggregateEU: Rezultate inițiale

Până la 14 iulie 2023, Comisia a lansat două runde de licitație cu următoarele rezultate:

	Prima rundă aprilie-mai 2023	A doua rundă iunie-iulie 2023	Rezultat cumulativ
<i>Situația</i>	<i>Închisă</i>	<i>Închisă</i>	-
Înscrieri (total)	120	154	154
Cerere agregată	11,6 miliarde de metri cubi (mld. m ³)	15,9 mld. m ³	27,5 mld. m ³
Oferte de furnizare	18,7 mld. m ³	15,2 mld. m ³	33,9 mld. m ³
Satisfacerea cererii	10,9 mld. m ³	12 mld. m ³	22,9 mld. m ³

Se preconizează lansarea unor noi runde de licitație până la sfârșitul anului 2023.

Principalele constatări: În conformitate cu articolul 8 din regulament, participarea la mecanismul de achiziționare în comun prin AggregateEU pentru cumpărători a fost disponibilă pentru întreprinderile stabilite în UE și în părțile contractante ale Comunității Energiene. Participarea vânzătorilor a fost deschisă tuturor întreprinderilor. Atât pentru cumpărători, cât și pentru vânzători, au fost excluse întreprinderile care au legătură cu Federația Rusă sau care fac obiectul măsurilor restrictive adoptate de UE având în vedere acțiunile Rusiei în Ucraina.

Un număr total de 154 de întreprinderi erau înscrise la AggregateEU la 14 iulie 2023. Acest număr include întreprinderi stabilite în UE și întreprinderi stabilite în părțile contractante ale Comunității Energiene, în special întreprinderi din Ucraina, Moldova și Serbia, care au manifestat un interes semnificativ pentru AggregateEU și au fost active și bine reprezentate în cadrul rundelor de licitație. Majoritatea întreprinderilor erau întreprinderi din sectorul gazelor și societăți comerciale, însă au fost reprezentați și utilizatorii finali industriali.

Rezultatele primelor două runde de licitație, care au agregat o cerere de 27,5 mld. m³, au depășit agregarea obligatorie a cererii prevăzută în regulament (13,5 mld. m³).

Furnizorii s-au implicat, de asemenea, în mod activ, oferind 33,9 mld. m³ în primele două runde, ceea ce a dus la o ofertă excedentară semnificativă.

Mecanismul de achiziționare în comun a vizat crearea de noi oportunități de piață și de afaceri pentru cumpărătorii și furnizorii din Europa. În contextul crizei, acesta a oferit actorilor de pe piață un instrument pentru găsirea și stabilirea de relații contractuale cu noi parteneri potențiali, precum și pentru achiziționarea de gaze în condiții concurențiale, indiferent de dimensiunea lor și de modelele lor de consum.

Invitația de a furniza feedback cu privire la mecanismul de achiziționare în comun este în continuare deschisă. Există indicii din partea unor state membre ale UE și a unor actori de pe piață că mecanismul de achiziționare în comun a contribuit la consolidarea siguranței aprovizionării și că, în câteva cazuri, este posibil ca acesta să fi contribuit la menținerea prețurilor la un nivel scăzut și la reducerea volatilității pieței. Mecanismul de achiziționare în comun pare să fi contribuit, de asemenea, la creșterea transparenței pieței (prin ofertă și formarea prețurilor). Cu toate acestea, unele state membre ale UE și unii actori de pe piață au fost mai prudenți în ceea ce privește valoarea adăugată a mecanismului.

Mecanismul de achiziționare în comun a fost proiectat astfel încât să aducă beneficii în special sectoarelor mari consumatoare de gaze și utilizatorilor finali de mici dimensiuni, permițându-le să își asigure aprovizionarea cu gaze la prețuri competitive prin relații directe cu producătorii și exportatorii care își desfășoară activitatea pe piața angro și pe piața GNL.

Câțiva cumpărători au declarat că mecanismul de achiziționare în comun a contribuit la scăderea prețurilor gazelor în cadrul contractelor existente încheiate fără AggregateEU. De asemenea, au fost încheiate mai multe contracte ca urmare a corelării efectuate în AggregateEU. Aceasta este dovada că ofertele furnizorilor din AggregateEU au fost competitive din punctul de vedere al prețurilor. În același timp, unii actori din cadrul sectorului au indicat că cotațiile de preț primite au fost mai mari sau egale cu prețul pieței și că nu au fost atrase noi surse de aprovizionare pe lângă cele deja cunoscute de participanți.

Concluzie: AggregateEU a suscită interesul multor participanți la piața, fapt atestat de volumele agregate  i oferite. Primele două runde de licitație au fost organizate în perioada aprilie-iulie 2023, când situația de pe piața s-a stabilizat în compara ie cu vara anului 2022. Faptul că volumele totale agregate numai în primele două runde au dublat agregarea obligatorie a cererii arată că actorii de pe piața au considerat agregarea cererii de gaze foarte utilă în contextul crizei. Acest lucru arată că actorii de pe piața ar putea fi interesa i de un mecanism similar care să func ioneze pe bază voluntară.

4. Aspecte financiare [articolul 8 alineatul (3) din regulament]

 n conformitate cu articolul 8 alineatul (3) din regulament, Comisia a evaluat necesitatea unui sprijin sub formă de lichidit  i, incluzând garanții, pentru participanții la AggregateEU  i a organizat activit  i de informare în încercarea de a asigura un astfel de sprijin. Activit  ile s-au axat pe (i) definirea nevoilor tuturor părților implicate  i a produselor financiare pentru a răspunde cel mai bine acestor nevoi  i pe (ii) crearea unei re ele de instituții financiare publice dispuse să furnizeze aceste produse.

De exemplu, garanțiile sub forma unui acreditiv standard răspund în principal nevoilor întreprinderilor mici din sectorul gazelor naturale, permi andu-le să remedieze problemele legate de bonitate, precum  i ale întreprinderilor energointensive, care nu aveau experien a anterioară pe piața mondială a gazelor naturale  i nu aveau rela ii stabilite cu furnizorii. Garan iile joacă un rol important în asigurarea faptului că toate întreprinderile care se implică în AggregateEU, indiferent de profilul lor  i de domeniile în care   i desf  oar  activitatea, pot beneficia la maximum de mecanismul de achiziționare în comun.

Activit  ile de informare organizate la nivel politic  i la nivel de experți au constatat în numeroase reuniuni multilaterale  i bilaterale  i invita ii pe teme specifice organizate cu instituțiile financiare europene, cu băncile  i instituțiile naționale de promovare  i cu diversele asocia ii ale acestora, cum ar fi Asocia ia europeană a investitorilor pe termen lung  i Uniunea de la Berna, precum  i în discu ii pe teme specifice în cadrul atelierelor  i reuniunilor grupurilor regionale din statele membre ale UE.

Membrii comitetului director *ad-hoc* al Platformei energetice a UE au jucat un rol important, ajut nd Comisia să evalueze nevoile de garanții ale întreprinderilor europene stabilite pe teritoriile lor care erau active în AggregateEU  i contribuind la sensibilizarea instituțiilor financiare naționale.

Rețeaua a fost compusă după cum urmează.

<i>La 14 iulie 2023</i>	Numărul	Denumiri
Institu�ii financiare publice	8	-
Institu�ii financiare internaționale	1	Banca Europeană pentru Reconstrucție �i Dezvoltare ⁶
Bănci naționale de promovare	3	BGK (Polonia) Finnvera (Finlanda) Instituto de Cr�dito Oficial (Spania)
Agen�ii de creditare a exportului	4	Eksfin (Norvegia) Exim Banca Rom�neasc� (România)

⁶ Lista   rilor în care BERD desf  oar  opera iuni poate fi consultată la adresa: <https://www.ebrd.com/where-we-are.html>.

		Exim Banca Slovakia (Slovakia) SACE (Italia)
--	--	---

Astfel, AggregateEU a fost în măsură să furnizeze informații cu privire la produsele financiare aflate la dispoziția părților în cauză pe baza evaluării Comisiei.

Principalele constatări: Rețeaua a asigurat o bună acoperire geografică, în special datorită implicării Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare și a Eksfin, capabilă să ofere garanții pentru gazele naturale întreprinderilor stabilite în numeroase țări. Unele instituții financiare publice nu au fost în măsură să ofere garanții din cauza obligațiilor lor de decarbonizare și/sau au sugerat crearea unei garanții suverane a Comisiei sau a Băncii Europene de Investiții. De asemenea, unele au afirmat că există o lipsă de interes din partea cumpărătorilor.

Concluzie: Ar fi util să se analizeze modul în care pot fi avute în vedere eforturi suplimentare pentru a oferi un sprijin financiar⁷ adaptat și accesibil sub formă de garanții și alte instrumente. Acest lucru ar putea asigura o participare mai activă a întreprinderilor mici din sectorul gazelor și a industriei energointensive la mecanismul de achiziționare în comun, întrucât acestea ar trebui să fie principalii beneficiari ai Platformei energetice a UE.

5. Aprovizionări cu gaze naturale excluse de la achiziționarea în comun (articolul 9 din regulament)

Comisia a pus în aplicare articolul 9 din regulament solicitând întreprinderilor active în AggregateEU să semneze o declarație pe propria răspundere⁸ cu privire la respectarea de către acestea a excluderii gazelor naturale originare din Federația Rusă.

Principalele constatări: Participanții au adresat întrebări cu privire la definiția proprietății și a controlului⁹. Comisia a avut, de asemenea, unele limitări tehnice și practice în ceea ce privește evaluarea originii gazelor naturale în AggregateEU. Comisia și PRISMA au asigurat conformitatea prin declarația pe propria răspundere și prin verificări complementare atunci când a fost necesar (cum ar fi verificarea contrapărților și urmărirea GNL).

⁷ Atunci când sprijinul financiar, fie sub formă de garanții, fie sub altă formă, constituie ajutor de stat, acesta va face obiectul controlului ajutoarelor de stat în temeiul articolelor 107 și 108 din TFUE.

⁸ Modelul relevant poate fi consultat la adresa: <https://aggregateeu.prisma-capacity.eu/support/solutions/articles/36000429400-how-to-fill-out-the-declaration-of-honor->

⁹ Articolul 8 (Participarea la agregarea cererii și la achiziționarea în comun) prevede că:
„(1) Participarea la agregarea cererii și la achiziționarea în comun este deschisă tuturor întreprinderilor din sectorul gazelor naturale și întreprinderilor consumatoare de gaze stabilite în Uniune și transparentă față de acestea, indiferent de volumul solicitat. Întreprinderile din sectorul gazelor naturale și întreprinderile consumatoare de gaze nu participă în calitate de furnizori, producători și cumpărători la agregarea cererii și la achiziționarea în comun dacă sunt:
(a) vizate de măsurile restrictive ale Uniunii adoptate în temeiul articolului 215 din TFUE, în special de măsurile restrictive ale Uniunii adoptate având în vedere acțiunile Rusiei de destabilizare a situației în Ucraina sau în raport cu acțiuni care subminează sau amenință integritatea teritorială, suveranitatea și independența Ucrainei;
(b) deținute sau controlate, direct sau indirect, de persoane fizice sau juridice, entități sau organisme vizate de astfel de măsuri restrictive ale Uniunii sau care acționează în numele sau la ordinele acestora; sau
(c) deținute sau controlate, direct sau indirect, de Federația Rusă sau de guvernul acesteia ori de orice persoană fizică sau juridică, entitate sau organism rus stabilit în Rusia sau care acționează în numele sau la ordinele acestora.”

Concluzie: Comisia va continua să facă tot posibilul pentru a verifica originea gazelor și pentru a monitoriza excluderea gazelor naturale din Federația Rusă – utilizând declarația pe propria răspundere și, atunci când este necesar, prin verificări suplimentare.

6. Obligativitatea recurgerii la AggregateEU (articolul 10 din regulament)

Pe baza informațiilor disponibile la 14 iulie 2023, se consideră că 19 state membre ale UE și-au îndeplinit obligațiile de agregare a cererii în temeiul articolului 10 alineatul (2) din regulament. Pentru multe dintre acestea, numai cererea agregată în primele două runde a depășit de două ori sau chiar mai mult volumele obligatorii de agregare a cererii.

Principalele constatări: Având în vedere noutatea mecanismului de achiziționare în comun, obligația de agregare a cererii a fost o bună modalitate de a mobiliza cererea în unele state membre ale UE.

Unele state membre ale UE care nu dispun de instrumente adecvate de monitorizare și de asigurare a respectării legislației au trebuit să se bazeze exclusiv pe evaluarea Comisiei, care nu putea avea decât un caracter orientativ.

Concluzie: Agregarea obligatorie a cererii a contribuit la mobilizarea cererii în unele state membre ale UE. În altele, un interes puternic de a participa la AggregateEU a condus la agregarea unor volume semnificative, cu mult peste nivelurile obligatorii.

Este posibil ca aplicarea efectivă a acestei dispoziții să fi necesitat impunerea unei obligații mai clare a statelor membre ale UE de a lua măsuri adecvate, cum ar fi adoptarea unor instrumente obligatorii pentru a asigura respectarea nivelului necesar de agregare a cererii, ținând seama, în același timp, de necesitatea de a evita impunerea unei sarcini administrative inutile, în special asupra statelor membre cu un consum redus de gaze.

7. Consorțiul pentru achiziționarea de gaze (articolul 11 din regulament)

Articolul 11 din regulament prevede că societățile pot „*coordona elemente ale condițiilor contractului de achiziție*” în conformitate cu normele în materie de concurență.

Nu a fost creat niciun consorțiu pentru achiziționarea de gaze, posibil din cauza complexității implicate și a constrângerilor de timp create de necesitatea de a lansa mecanismul de achiziționare în comun înainte de începerea sezonului de constituire a stocurilor de gaze.

În schimb, în consultare cu autoritățile naționale și cu actorii de pe piață, Comisia a decis să prezinte două modele de cooperare, modelul „agentului reprezentant” (*agent-on-behalf*)¹⁰ și modelul „cumpărătorului central” (*central buyer*)¹¹, pentru a facilita participarea întreprinderilor europene la mecanismul de achiziționare în comun.

Aceste două modele ar putea fi deosebit de utile pentru întreprinderile care nu pot atinge pragul de volum atunci când își prezintă cererea, care nu au expertiză în negocierea

¹⁰ Model în cadrul căruia cumpărătorii solicită unei alte întreprinderi să acționeze în calitate de agent care furnizează servicii (de exemplu, rezervarea unui slot orar într-un terminal de GNL).

¹¹ Model în cadrul căruia mai mulți cumpărători solicită unei alte întreprinderi să acționeze în numele lor în calitate de cumpărător și să achiziționeze gaze pentru ei.

contractelor de achiziție de gaze pe piața mondială (de exemplu, industria energointensivă) sau care nu dispun de capacitățile necesare de regazeificare sau de înmagazinare a gazului natural lichefiat (GNL).

La 14 iulie 2023, pe lista AggregateEU erau incluse 16 întreprinderi interesate să furnizeze servicii în calitate de agent reprezentant și 11 interesate să furnizeze servicii în calitate de cumpărător central.

Regulamentul prevede că „[t]ransmiterea la nivelul consumatorilor a prețurilor mai mici ar fi un indicator important al reușitei achizițiilor în comun, deoarece acest lucru este esențial pentru consumatori”. Prin urmare, Comisia a solicitat întreprinderilor care oferă servicii de cumpărător central să factureze clienților lor serviciile pe care le oferă, dar să transfere costurile mărfii în sine.

Principalele constatări: Articolul 11 din regulament a fost conceput ca un instrument de sprijin în timpul unei situații de urgență și a fost suficient pentru a permite Comisiei să faciliteze procesul de creare de consorții (deși nu a fost creat niciunul) și de dezvoltare a altor modele de cooperare între întreprinderi în conformitate cu normele UE în materie de concurență. Cooperarea între întreprinderi poate oferi întreprinderilor mici și fără experiență ocazia de a-și pune în comun cererile într-un mod mai eficient și mai avantajos, de a avea acces la piețele mondiale ale gazelor naturale, inclusiv la furnizorii de GNL, și de a asigura aprovizionarea la prețuri competitive. Acest lucru este în concordanță cu feedbackul limitat primit de la câțiva actori industriali, care sugerează că aceste modele de cooperare ar fi putut foarte bine să le sporească participarea la AggregateEU.

Cu toate acestea, din cauza experienței reduse de până în prezent, nu este posibil să se formuleze concluzii generale cu privire la aplicarea integrală a acestor modele.

Concluzie: Într-un context de criză, Comisia consideră că toate modelele de cooperare existente menționate ar putea reprezenta opțiuni viabile. Același lucru a fost susținut și de unii actori industriali, care au subliniat faptul că aceste modele de cooperare ar putea contribui la creșterea beneficiilor mecanismului de achiziționare în comun. Cu toate acestea, în afara contextului unei situații de urgență, funcționarea normală a pieței europene a gazelor naturale, determinată de concurență, este cea care ar trebui să stabilească dacă și în ce mod întreprinderile doresc să coopereze pentru achiziționarea de gaze naturale și în limitele normelor UE în materie de concurență.

Revizuirea secțiunii 3 – Măsuri de îmbunătățire a utilizării instalațiilor de GNL, a instalațiilor de înmagazinare a gazelor și a conductelor (articolele 12-14 din regulament)

Regulamentul conține dispoziții menite să sporească transparența și să faciliteze comerțul secundar cu capacitățile instalațiilor de GNL și capacitățile de înmagazinare a gazelor. Modalitățile de sporire a transparenței sunt similare cu cele pentru transportul gazelor naturale prin conducte și contribuie în mod semnificativ la optimizarea utilizării capacităților instalațiilor de GNL și a capacităților de înmagazinare din UE.

8. Platforma de rezervare a capacității secundare pentru utilizatorii instalațiilor de GNL și ai instalațiilor de înmagazinare a gazelor (articolul 12 din regulament)

Principalele constatări: Au fost create platforme de rezervare a capacității secundare de către operatori individuali de instalații de înmagazinare și de GNL și sunt în prezent funcționale. Gas Infrastructure Europe (GIE) dispune de un registru de linkuri către platformele de rezervare a capacității secundare oferite de operatorii de infrastructură.

Rezervarea secundară permite o alocare mai eficace a capacităților care nu sunt utilizate pe piețele primare. O mai mare transparență în acest domeniu le permite participanților la piață să găsească mai ușor opțiuni de utilizare a capacității la nivelul întregii infrastructuri de pe piața UE, în special dacă în UE se importă volume mari de GNL.

Concluzie: Dispoziții similare au fost incluse la articolul 10 din Regulamentul revizuit privind gazele [Regulamentul (CE) nr. 2009/715] (pachetul de măsuri privind piața hidrogenului și piața gazelor decarbonizate), propus de Comisie în decembrie 2021 și aflat în prezent în curs de negociere de către colegiitori.

9. Platformele de transparență pentru instalațiile de GNL și instalațiile de înmagazinare a gazelor (articolul 13 din regulament)

Principalele constatări: GIE operează două platforme principale care acoperă toate statele membre ale UE, precum și Regatul Unit și Ucraina: inventarul agregat al înmagazinării gazelor (*Aggregated Gas Storage Inventory – AGSI*) pentru înmagazinarea gazelor și inventarul agregat al înmagazinării GNL (*Aggregated LNG Storage Inventory – ALSI*) pentru GNL.

În urma intrării în vigoare a regulamentului, la aceste platforme au fost adăugate noi componente, inclusiv informații privind serviciile oferite și condițiile care se aplică acestor servicii, capacitățile contractate și disponibile ale instalațiilor de înmagazinare și de GNL, tarifele etc. Platformele acoperă în prezent aproape toate terminalele de GNL de mari dimensiuni din UE (cu excepția a cinci operatori de sisteme de GNL) și 98 % dintre instalațiile de înmagazinare din UE (cu excepția a trei operatori de sisteme de înmagazinare).

O mai mare transparență permite o imagine de ansamblu mai bună și mai cuprinzătoare a pieței de GNL și a pieței de înmagazinare din UE. Ea conduce, de asemenea, la o utilizare mai eficientă a acestor infrastructuri. O mai mare transparență pe piața de GNL din UE creează, de asemenea, potențialul de a atrage furnizori suplimentari.

Concluzie: Dispoziții similare au fost incluse la articolul 31 din Regulamentul revizuit privind gazele 2009/715 (pachetul de măsuri privind piața hidrogenului și piața gazelor decarbonizate), propus de Comisie în decembrie 2021 și aflat în prezent în curs de negociere de către colegiitori.

10. Eficientizarea utilizării capacităților de transport (articolul 14 din regulament)

Articolul 14 din regulament vizează îmbunătățirea utilizării capacităților de transport având în vedere schimbările de direcție a fluxurilor de gaze din UE. Orientările existente privind procedurile de management al congestiilor prevăd proceduri de utilizare obligatorie sub sancțiunea pierderii, de tipul „folosești sau pierzi” (*use-it-or-lose-it* – UIOLI). Totuși, aceste proceduri se aplică numai punctelor de interconectare congestionate și au fost proiectate pe termen foarte scurt sau pe termen foarte lung.

Articolul 14 prevede aplicarea procedurilor UIOLI tuturor punctelor de interconectare, indiferent dacă sunt sau nu congestionate. Există două posibilități de bază pentru aplicarea articolului 14: (i) prin punerea în aplicare a unei noi proceduri UIOLI lunare prevăzute în regulament sau (ii) prin extinderea procedurilor UIOLI existente la toate punctele de interconectare, nu numai la cele congestionate.

Principalele constatări: Niciun stat membru al UE nu a optat pentru noua procedură UIOLI lunară, acestea optând în schimb pentru procedurile prevăzute în Orientările privind procedurile de management al congestiilor, astfel cum permite regulamentul.

Concluzii: Impactul aplicării articolului 14 pentru transportul de gaze va fi evaluat utilizând parametrul capacităților de transport rezervate prin intermediul procedurilor UIOLI cel târziu până la sfârșitul anului 2024. Acest lucru va permite să se stabilească frecvența și utilitatea procedurilor UIOLI puse în aplicare.

REEXAMINAREA CAPITOLULUI III (MĂSURI DE PREVENIRE A PREȚURILOR EXCESIVE ALE GAZELOR ȘI A VOLATILITĂȚII INTRAZILNICE EXCESIVE DE PE PIEȚELE INSTRUMENTELOR FINANCIARE DERIVATE PE ENERGIE)

Revizuirea secțiunii 1 – Solidaritatea în materie de gaze pentru alimentarea cu energie electrică, industriile esențiale și clienții protejați (articolele 15-22)

1. Instrument temporar intrazilnic pentru gestionarea volatilității excesive de pe piețele instrumentelor financiare derivate pe energie (articolele 15-17 din regulament)

Articolele 17-15 din regulament impun locurile de tranzacționare în care sunt tranzacționate instrumente financiare derivate pe energie (instrumente financiare derivate al căror activ suport este gazul sau energia electrică) să instituie mecanisme temporare de gestionare a volatilității intrazilnice (*intra-day volatility management mechanism* – IVM). Această măsură urmărește să protejeze participanții la piață de nivelurile acute de volatilitate de pe aceste piețe, impunând ca mecanismele instituite de locurile de tranzacționare să prevină fluctuațiile mari ale prețurilor în cursul unei zile de tranzacționare.

Pentru a ține seama de diversitatea instrumentelor tranzacționate și de diferitele niveluri de lichiditate ale piețelor instrumentelor financiare derivate pe energie, regulamentul stabilește doar parametrii de bază pentru funcționarea IVM-urilor și impune ca acestea să fie adaptate la caracteristicile fiecărui contract și ale fiecărui loc de tranzacționare. Regulamentul permite, de asemenea, punerea în aplicare a IVM-urilor de către locurile de tranzacționare prin integrarea acestora în mecanismele de întrerupere a tranzacționării existente, în locul creării unui mecanism suplimentar.

La 30 iunie 2023, în conformitate cu mandatul care i-a fost acordat prin articolul 17 din regulament, Autoritatea Europeană pentru Valori Mobiliare și Piețe (ESMA) a publicat un raport care documentează potențialele divergențe în ceea ce privește punerea în aplicare a IVM-urilor de către locurile de tranzacționare și evaluează eficacitatea măsurii¹².

Principalele constatări: În raportul său, ESMA observă că IVM-urile puse în aplicare par, în general, calibrate în mod adecvat, cu mențiunea că evaluarea a fost efectuată într-un moment în care nu existau dovezi ale unor episoade de volatilitate prelungită care să afecteze tranzacțiile cu instrumente financiare derivate pe mărfuri energetice. Măsurile prevăzute la articolele 15-17 din regulament s-au aplicat unui număr de 17 locuri de tranzacționare¹³. Constatările ESMA evidențiază o anumită diversitate a modului în care locurile de

¹² Acest raport poate fi consultat la adresa: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2023-06/ESMA70-156-6509_Final_Report_Intra-day_Volatility_Management_Mechanism.pdf.

¹³ Capman AD (Belgia), 42 Financial Services (Cehia), European Energy Exchange (Germania – atât piața reglementată, cât și sistemul organizat de tranzacționare), MEFF Power (Spania), CIMD SV SA (Spania), *Tradition Espana* (Spania), Griffin Markets Europe (Franța), TPICAP EU (Franța), *Tradition Paris* (Franța), Hellenic Energy Exchange (Grecia), Hungarian Derivative Energy Exchange (Ungaria), Marx Spectron Europe (Irlanda), *Borsa Italiana* SPA – IDEM (Italia), ICE Endex Markets BV (Țările de Jos), Nasdaq Oslo ASA (Norvegia) și OMIP – *Polo Portugues* SGMR SA (Portugalia).

tranzacționare au pus în aplicare IVM-urile, având în vedere caracteristicile fiecărui loc de tranzacționare și ale fiecărui contract. Divergențele erau legate în special de:

- alegerea „prețului de referință”, nivelul scăzut de lichiditate al unor contracte în anumite locuri de tranzacționare, având drept rezultat faptul că acestea au utilizat prețurile din alte locuri ca indicator pentru definirea prețului de referință;
- frecvența reînnoirii prețului de referință și a limitelor prețurilor, lichiditatea scăzută ducând la intervale mai lungi între astfel de reînnoiri;
- amplexarea intervalului de prețuri, cu limite mari nepotrivite pentru contractele nelichide.

În general, ESMA a evaluat că aceste divergențe pot fi justificate și că IVM-ul a fost pus în aplicare în mod corespunzător de către locurile de tranzacționare. Cu toate acestea, ESMA subliniază, de asemenea, că IVM-ul nu este adecvat pentru contractele nelichide, pentru care dificultățile de punere în aplicare par să depășească orice beneficiu potențial. ESMA relatează că într-un singur loc de tranzacționare IVM-urile au fost declanșate încă de la punerea lor în aplicare și că, cel mai probabil, acest lucru a fost urmarea unor ordine eronate. Având în vedere volatilitatea redusă a piețelor instrumentelor financiare derivate pe energie în această perioadă, se pare că IVM-urile au fost calibrate în mod adecvat de locurile de tranzacționare.

În ceea ce privește eficiența mecanismului, ESMA observă că, având în vedere absența dovezilor privind eventuale episoade de volatilitate prelungită care ar fi afectat instrumentele financiare derivate pe mărfuri energetice în perioada în cauză¹⁴, există *„o bază insuficientă pentru o evaluare a eficacității IVM-ului în ceea ce privește atât potențialele efecte pozitive, cât și potențialele efecte negative”*. În orice caz, ESMA consideră că episoadele de volatilitate ridicată din 2022 au fost legate de tensiunile care au afectat elementele fundamentale ale pieței gazelor și a energiei electrice și de utilizarea ca armă de către Rusia a aprovizionării cu gaze naturale a Europei, mai degrabă decât de o formă de tranzacționare dezordonată pe care IVM-urile – și mecanismele de întrerupere a tranzacționării în general – sunt proiectate să o soluționeze.

În fine, ESMA observă că compatibilitatea IVM-ului cu obligațiile existente privind mecanismele de întrerupere a tranzacționării, precum și punerea sa în aplicare de către mai multe locuri de tranzacționare prin adaptarea mecanismelor de întrerupere a tranzacționării existente indică faptul că obiectivul său ar putea fi atins în temeiul dispozițiilor existente ale Directivei privind piețele instrumentelor financiare (MiFID) și că obiectivul care trebuie atins nu justifică crearea unui al doilea nivel de mecanisme de întrerupere a tranzacționării.

Raportul ESMA se bazează pe datele colectate pentru perioada februarie-mai 2023, perioadă caracterizată de o reducere a volatilității pieței gazelor până la niveluri extrem de scăzute. Cu toate acestea, în cursul verii au fost observate o serie de episoade de volatilitate intrazilnică semnificativă pe piețele financiare ale gazelor, în special în cadrul mecanismului Title Transfer Facility, mai întâi la începutul lunii iunie și apoi din nou în august, adesea cu variații ale prețurilor de peste 10 % în aceeași zi (atingând 20 % sau mai mult de câteva ori).

¹⁴ Informațiile de bază au fost colectate de două ori în perioada februarie-mai 2023.

Acest lucru sugerează că, deși echilibrarea cantităților de gaze s-a îmbunătățit semnificativ din 2022, iar UE a reușit să înlocuiască cu succes o cantitate mare de gaze furnizate anterior de Rusia, există în continuare elemente de fragilitate pe piețele energiei. Riscuri precum încetarea completă și bruscă a importurilor de gaze din Rusia rămase, incidentele de infrastructură, condițiile meteorologice nefavorabile sau o creștere semnificativă a cererii de gaze la nivel mondial pot destabiliza piețele și pot declanșa episoade de volatilitate intrazilnică excesiv de ridicată. De asemenea, poate apărea o volatilitate semnificativă ca urmare a reacției actorilor de pe piață la știrile cu privire la potențialele deficite de aprovizionare (chiar și atunci când astfel de deficite nu se materializează în cele din urmă).

În urma unei crize energetice, în care revenirea la statu-quo-ul anterior în ceea ce privește aprovizionarea cu energie nu este o posibilitate imediată, iar UE depinde de aprovizionarea cu GNL, este esențial să se asigure stabilitatea piețelor financiare ale energiei, prin evitarea volatilității excesive a prețurilor. În prezent, nu este sigur dacă episoadele de volatilitate (care au crescut în vara anului 2023) vor reapărea în lunile următoare. ESMA observă că, din cauza lipsei unei volatilități prelungite în cursul perioadei examinate, a avut o bază insuficientă pentru o evaluare a eficacității IVM-ului în ceea ce privește atât potențialele efecte pozitive, cât și potențialele efecte negative ale acestuia.

Concluzie: Mecanismul de gestionare a volatilității intrazilnice poate contribui la limitarea fluctuațiilor dramatice ale prețurilor și la atenuarea modelelor de prețuri pe piețele extrem de volatile. De asemenea, acesta poate avea un efect disciplinar indirect asupra pieței.

Cu toate acestea, ESMA nu a găsit motive pentru ca IVM-ul să devină o caracteristică permanentă a cadrului juridic al UE, deși evaluarea sa a fost efectuată într-o perioadă fără volatilitate prelungită. ESMA consideră că implementarea și aplicarea corespunzătoare a mecanismelor de întrerupere a tranzacționării existente în temeiul MiFID II, având în vedere lecțiile învățate din utilizarea IVM-ului, ar putea atinge obiectivul de limitare a volatilității excesive a prețurilor intrazilnice fără a introduce un al doilea nivel de mecanisme de întrerupere a tranzacționării sub forma IVM-urilor. De asemenea, ar trebui luat în considerare recentul acord politic privind revizuirea MiFID/Regulamentului privind piețele instrumentelor financiare. Monitorizarea în continuare a piețelor mărfurilor energetice și a impactului IVM-ului în următoarele luni poate fi benefică pentru ca statele membre să adopte un punct de vedere în cunoștință de cauză privind necesitatea unei prelungiri temporare a IVM-ului. În viitor, astfel cum a observat Autoritatea Europeană pentru Valori Mobiliare și Piețe¹⁵, situația tensionată de pe piața gazelor generează riscuri și vulnerabilități specifice pe piețele instrumentelor derivate pe gaze, care ar putea „amplifica evoluțiile pieței” și „presiunea asupra prețurilor instrumentelor financiare derivate”. Analiza acestor riscuri „necesită eforturi suplimentare pentru a remedia lacunele în materie de date și fragmentarea datelor”. Comisia va informa statele membre cu privire la activitatea desfășurată pe această temă.

¹⁵ Autoritatea Europeană pentru Valori Mobiliare și Piețe, *TRV Risk Analysis: EU natural gas derivatives markets: risks and trends* (Analiză de risc TRV – Piețele UE ale instrumentelor financiare derivate pe gaze naturale: Riscuri și tendințe), 12 mai 2023.

2. Evaluarea prețului GNL și indicele de referință (articolele 18-22 din regulament)

Articolul 18 din regulament impune Agenției pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (ACER) să elaboreze și să publice în fiecare zi:

- o evaluare a prețului GNL, începând cel târziu la 13 ianuarie 2023 și
- un indice de referință zilnic pentru GNL de la 31 martie 2023.

Evaluarea prețului GNL și indicele de referință au fost introduse pentru a asigura transparența atât de necesară pe piață. Într-adevăr, se pare că absența unui indicator fiabil al prețului la care statele membre ale UE achiziționau GNL pe piețele internaționale a condus la o concurență între acestea pentru a asigura aprovizionarea cu gaze în timpul crizei de anul trecut. Ulterior, este posibil ca acest lucru să fi jucat un rol semnificativ în exercitarea unei presiuni în sensul creșterii prețurilor. Încă de la început, aceasta a fost concepută ca o măsură permanentă care să fie inclusă cât mai curând posibil în Regulamentul privind integritatea și transparența pieței angro de energie (REMIT), deoarece a fost considerată necesară în contextul unei schimbări structurale a importanței GNL pentru aprovizionarea cu gaze a UE, declanșată de utilizarea ca armă a gazului rusesc de conductă. Cu toate acestea, criza energetică din 2022 a arătat cât de urgent este nevoie de un instrument de transparență care să reflecte în mod obiectiv prețul la care încărcăturile de GNL ajung în Europa. În acest context, măsura a fost inclusă în regulament, cu o indicație clară că va fi inclusă ca măsură permanentă în REMIT (astfel cum reiese din considerentul 57 din regulament).

Principalele constatări: De la punerea sa în aplicare, evaluarea prețului GNL a oferit pieței o mai mare transparență, pe baza unei raportări obiective obligatorii și care reflectă prețurile gazelor la nivel internațional. De la publicarea sa, prețurile indicilor de referință pentru gazele naturale din UE (Title Transfer Facility) s-au aliniat treptat la evaluarea prețului GNL. Pentru ca evaluarea să rămână fiabilă și obiectivă, regulamentul a conferit ACER competențe specifice pentru colectarea și prelucrarea datelor de piață necesare. În prezent, ACER publică periodic următoarele evaluări ale prețurilor:

- Europa de Nord-Vest;
- Europa de Sud și
- prețul GNL în UE.

Indicele de referință pentru GNL a consolidat și mai mult această transparență prin indicarea unei diferențe între prețul GNL din UE și prețul de decontare al Title Transfer Facility pentru luna următoare, cel mai utilizat contract futures din UE și recunoscut pe scară largă ca fiind cel mai reprezentativ indicator pentru prețurile gazelor din UE.

Având în vedere că prețul efectiv la care GNL intră în UE a devenit mai transparent, actorii de pe piață din statele membre ale UE sunt mai bine informați cu privire la prețurile de pe piață, iar statele membre ale UE se pot coordona mai bine în ceea ce privește asigurarea aprovizionării cu GNL într-un spirit de solidaritate, evitând astfel presiunea nejustificată asupra pieței.

La 14 martie 2023, Comisia a adoptat o propunere de modificare a Regulamentului privind integritatea și transparența pieței angro de energie (REMIT). Propunerea include atât evaluarea prețului GNL, cât și indicele de referință. Totuși, se preconizează că adoptarea finală și intrarea în vigoare a REMIT revizuit vor avea loc după expirarea regulamentului actual.

Concluzie: Comisia consideră că ar fi foarte important ca măsurile relevante adoptate cu titlu temporar să fie extinse pentru a menține transparența sporită a prețurilor de import ale GNL și pentru a menține condiții de concurență echitabile între statele membre ale UE, într-un spirit de solidaritate, sprijinind în același timp statele membre în asigurarea unei aprovizionări stabile pentru a răspunde nevoilor energetice ale UE. Din acest motiv în propunerea REMIT sunt incluse măsuri permanente similare.

REVIZUIREA CAPITOLULUI IV (MĂSURI ÎN CAZ DE URGENȚĂ ÎN SECTORUL GAZELOR)

1. Norme implicite privind solidaritatea (articolele 23 și 26-28 din regulament)

Pentru a consolida și mai mult măsurile de solidaritate¹⁶ în cazul unui deficit grav de aprovizionare cu gaze și pentru a remedia lipsa unor acorduri bilaterale de solidaritate între statele membre ale UE, regulamentul stabilește norme implicite privind solidaritatea aplicabile în absența unor acorduri bilaterale. Normele implicite privind solidaritatea extind obligația de solidaritate la volumele critice de gaze necesare pentru a asigura caracterul adecvat al sistemului de energie electrică, prevenind astfel o criză de energie electrică. Statele membre ale UE care dispun de instalații de GNL ar avea acum obligația de a acorda ajutor de solidaritate.

Normele implicite se bazează pe principiul conform căruia ajutorul de solidaritate ar trebui să fie acordat în schimbul unei compensații echitabile, compensația maximă constând în:

1. prețul gazelor;
2. costurile de înmagazinare și de transport;
3. cheltuielile de judecată aferente procedurilor judiciare pentru statul membru al UE care furnizează gazele și
4. costurile indirecte care nu se reflectă în prețul gazelor, de exemplu compensația pentru restricțiile impuse la nivelul sectorului, limitată la 100 % din prețul gazelor.

Normele implicite privind solidaritatea remediază și o lacună existentă a dispozițiilor referitoare la solidaritate din Regulamentul privind siguranța furnizării de gaze, și anume faptul că statele membre ale UE solicitante nu sunt obligate să acorde prioritate ofertelor întemeiate pe măsuri bazate pe piață. De asemenea, regulamentul a extins temporar protecția în virtutea principiului solidarității la volumele critice de gaze pentru siguranța aprovizionării cu energie electrică și a extins temporar obligația de a acorda ajutor de solidaritate la statele membre ale UE care dispun de instalații de GNL.

¹⁶ Prevăzute inițial la articolul 13 din Regulamentul (UE) 2017/1938, care stabilește mecanisme de „solidaritate” aplicabile în ultimă instanță într-o situație de urgență gravă în sectorul gazelor și reglementate de acorduri bilaterale de solidaritate între statele membre ale UE.

Mecanismul de solidaritate se aplică numai într-o situație de urgență gravă, astfel încât nu poate fi testat în realitate. Capitolul IV a fost testat, totuși, prin intermediul exercițiului de simulare, astfel cum se arată în secțiunea următoare. În plus, în mai 2023, a fost distribuit un chestionar membrilor Grupului de coordonare pentru gaz¹⁷.

Principalele constatări: rezultatele exercițiului de simulare

Pentru a testa rolurile și responsabilitățile într-o situație de urgență în sectorul gazelor la nivelul UE, precum și pentru a testa dispozițiile privind solidaritatea adoptate în temeiul Regulamentului privind siguranța furnizării de gaze și al regulamentului, Comisia a desfășurat un **exercițiu comun de simulare** cu statele membre ale UE, cu operatorii de sisteme de transport și cu Rețeaua europeană a operatorilor de transport și de sistem de gaze naturale (ENTSOG) în decembrie 2022.

În general, exercițiul a confirmat gradul de pregătire al statelor membre ale UE, al Comisiei și al ENTSOG pentru o situație de urgență în sectorul gazelor, iar Regulamentul privind siguranța furnizării de gaze și regulamentul constituie un cadru adecvat pentru un răspuns în situații de urgență, în special în cazul cererilor de ajutor de solidaritate. Cu toate acestea, au fost identificate și câteva aspecte care necesită monitorizare:

- Dispozițiile privind solidaritatea au fost recunoscute în cursul exercițiului ca fiind esențiale pentru siguranța aprovizionării dacă sunt stabilite în prealabil. Însă până în prezent au fost semnate doar un număr mic de acorduri bilaterale (7 din 40). Complexitatea deciziei cu privire la ceea ce constituie o compensație echitabilă între statele membre ale UE a fost considerată un obstacol în calea solicitării și a acordării ajutorului de solidaritate dacă nu a fost stabilită în prealabil.
- S-a constatat că nu există niciun temei juridic pentru a solicita ajutor de solidaritate prin conducte unui stat membru UE învecinat care nu este conectat direct. Această posibilitate nu este menționată în mod explicit în Regulamentul privind siguranța furnizării de gaze, dar regulamentul respectiv conține dispoziții pentru situațiile în care două state membre ale UE sunt conectate printr-o țară terță.
- În cazul în care un stat membru al UE primește două cereri de ajutor de solidaritate, procedura de alocare și de stabilire a priorităților a fost considerată neclară. În cazul în care piața nu permite satisfacerea ambelor cereri, există mai multe opțiuni: alocare proporțională, alocare pe baza ordinii în care s-au primit cererile (primul sosit, primul servit) sau alocare în funcție de suma primită drept compensație.
- Mai multe state membre ale UE au considerat că ar apărea complicații din cauza modificării termenului pentru depunerea solicitării de ajutor de solidaritate până la cel puțin 72 de ore înaintea termenului de livrare indicat, convenit în regulament. Participanții și-au exprimat dorința ca pentru ajutorul de solidaritate acordat prin intermediul conductelor să fie aplicabilă o perioadă de 24 de ore, în timp ce 72 de ore s-ar putea aplica în continuare pentru ajutorul de solidaritate acordat prin intermediul GNL.

¹⁷ Grupul de coordonare pentru gaz este un grup consultativ permanent care coordonează măsurile privind siguranța aprovizionării, în special în timpul crizelor. A se vedea: [Registrul grupurilor de experți ai Comisiei și al altor entități similare \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/energy/experts/).

- Temeiul juridic pentru solicitarea și primirea ajutorului de solidaritate prin furnizarea de GNL necesită clarificări suplimentare, inclusiv pentru aspecte contractuale privind devierea încărcăturilor și acordarea unei compensații părților terțe, disponibilitatea navelor, posibila neconcordanță a volumelor între solicitarea de ajutor de solidaritate și volumele navei în cauză, precum și modalitățile de garantare a plăților.

Concluzie: Concluziile Comisiei sunt următoarele.

- Conceptul de norme implicite privind solidaritatea, în absența unor acorduri bilaterale, ar trebui să devină permanent. Acest lucru ar completa în mod permanent arhitectura UE în materie de siguranță a aprovizionării, eliberând în același timp statele membre ale UE de obligația de a semna acorduri bilaterale.
- Având în vedere noul peisaj energetic din UE, în care GNL devine principala sursă de aprovizionare cu gaze, extinderea solidarității la GNL este esențială pentru siguranța aprovizionării. În regulament, pentru gazul prin conducte și GNL se aplică aceleași dispoziții, dar acest lucru nu mai reflectă realitatea. Prin urmare, ar fi util ca dispozițiile să fie adaptate pentru a lua în considerare specificitatea pieței GNL.
- Volumele critice de gaze sunt menite să asigure caracterul adecvat al sistemului de energie electrică, astfel încât criza gazelor să nu se extindă la sistemul de energie electrică. Ar putea fi explorate și alte modalități de a face acest lucru decât cele propuse în regulament.

2. Consumul neesențial al clienților protejați (articolul 24 din regulament)

Articolul 2 din Regulamentul privind siguranța furnizării de gaze definește clienții protejați ca fiind clienții casnici racordați la rețeaua de distribuție. Statele membre ale UE pot decide, de asemenea, să adauge următorii consumatori la categoria clienților protejați, cu condiția ca aceștia să nu reprezinte împreună mai mult de 20 % din consumul total anual de gaze:

1. întreprinderile mici și mijlocii racordate la rețeaua de distribuție;
2. serviciile sociale esențiale;
3. instalațiile de termoficare.

Statele membre au obligația de a institui măsuri stricte pentru a asigura aprovizionarea acestor clienți protejați și pentru a preveni debranșările, chiar și în timpul unei situații de urgență în sectorul gazelor.

Cu toate acestea, în timpul crizei energetice din 2022 și după adoptarea Regulamentului (UE) 2022/1369 al Consiliului din 5 august 2022 privind măsuri coordonate de reducere a cererii de gaze, importanța reducerii voluntare a cererii în toate sectoarele a crescut.

Prin urmare, articolul 24 din regulament a introdus posibilitatea ca statele membre ale UE să ia măsuri pentru a reduce consumul neesențial al clienților protejați, cu condiția ca aceștia să nu se califice drept clienți vulnerabili, astfel cum sunt definiți la articolul 3 alineatul (3) din Directiva 2009/73/CE privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale.

Principalele constatări: La 12 mai 2023, Comisia a transmis un chestionar membrilor Grupului de coordonare pentru gaz, solicitându-le feedback cu privire, printre altele, la dispozițiile referitoare la consumul neesențial al clienților protejați și la garanțiile suplimentare pentru asigurarea fluxurilor transfrontaliere de gaze. Rezultatele au fost următoarele:

- mai multe state membre ale UE au indicat că consideră benefică această abordare mai flexibilă a conceptului de clienți protejați, deoarece astfel ar putea, de exemplu, să se elibereze volume pentru industriile critice, cu un impact relativ scăzut asupra gospodăriilor (de exemplu, prin reducerea ușoară a termostatului);
- unele state membre ale UE au indicat că această dispoziție este dificil de aplicat în practică, deoarece este dificil să se monitorizeze anual consumul neesențial al clienților protejați.

Concluzie: Comisia concluzionează că conceptul de consum neesențial al clienților protejați este un concept util în contextul eforturilor actuale sau viitoare de reducere a cererii.

3. Garanții pentru fluxurile transfrontaliere de gaze (articolul 25 din regulament)

Articolul 12 alineatul (5) litera (a) din Regulamentul privind siguranța furnizării de gaze prevede că statele membre ale UE nu trebuie să restricționeze în mod nejustificat fluxurile transfrontaliere de gaze. Însă finalizarea procedurii aferente poate dura până la o săptămână, astfel încât, în contextul unei crize, fluxurile transfrontaliere pot fi întrerupte în mod nejustificat.

Din acest motiv, articolul 25 din regulament a introdus garanții suplimentare pentru a asigura fluxurile transfrontaliere de gaze, permițând Comisiei să oblige statul membru al UE în cauză să își modifice acțiunile imediat.

Principalele constatări: Nu a fost declarată niciodată o situație de urgență, astfel cum este definită la articolul 12 din Regulamentul (UE) 2017/1938, prin urmare această dispoziție nu a fost testată. În chestionarul menționat mai sus, membrii Grupului de coordonare pentru gaz au fost invitați, totuși, să își exprime punctul de vedere cu privire la această chestiune. Răspunsurile lor pot fi clasificate după cum urmează.

	Evaluare pozitivă a articolului 25	Articolul 12 alineatul (5) ar trebui să fie respectat deja	Împotriva unor noi garanții
Frecvență	10/18 (55 %)	3/18 (17 %)	5/18 (28 %)
Argumente	• Respondenții au apreciat certitudinea adăugată. • Solidaritatea este esențială în timpul unei crize.	• Articolul 12 alineatul (5) este considerat deja obligatoriu din punct de vedere juridic. • Articolul 12 alineatul (5) ar trebui respectat, chiar și fără garanții suplimentare.	• Îngrijorare cu privire la posibilitatea de a menține dispozițiile pe o perioadă nedeterminată. • Statele membre ale UE ar trebui să își poată apăra poziția.

Răspunsurile la acest chestionar reprezintă un semnal că majoritatea respondenților consideră că garanțiile pentru fluxurile transfrontaliere de gaze naturale sunt utile, fie pentru că apreciază că noile dispoziții ale articolului 25 din regulament sunt utile, fie pentru că articolul 12 alineatul (5) din Regulamentul privind siguranța furnizării de gaze ar trebui să fie respectat deja în permanență.

Concluzie: Comisia concluzionează că este important să se urmărească menținerea garanțiilor pentru fluxurile transfrontaliere de gaze, precum și o procedură mai scurtă, în efortul de a garanta fluxurile transfrontaliere în timpul unei crize.

CONCLUZII

Situația generală a aprovizionării cu gaze a Uniunii

De la invadarea Ucrainei de către Rusia, Europa a realizat o schimbare energetică fără precedent. Menținerea unei bune aprovizionări a pieței gazelor din UE, în pofida pierderii unor cantități mari din fluxurile din Rusia [-70 de miliarde de metri cubi (mld. m³) în 2022] a fost posibilă datorită creșterii aprovizionării cu GNL (+50 mld. m³ 2022), importurilor prin conducte de la alți parteneri decât Rusia și reducerii cererii de gaze (-58 mld. m³ în 2022), ceea ce a facilitat constituirea de stocuri ridicate în acest an, îndeplinind cerința de 90 % stabilită de Regulamentul privind înmagazinarea gazelor încă din luna august¹⁸.

Această schimbare a fost posibilă prin punerea în aplicare cu succes, de către UE și statele sale membre, a unor măsuri în toate domeniile-cheie ale politicii energetice, printre care Platforma energetică a UE, politica de constituire de stocuri la nivelul UE, reducerea cererii de gaze, reducerea cererii de energie electrică în perioadele de vârf, implementarea mai rapidă a surselor regenerabile de energie și modernizări specifice ale infrastructurii (+25 mld. m³ de capacitate nouă de regazeificare a GNL).

Situația echilibrării cantităților de gaze s-a îmbunătățit în comparație cu 2022, când prețurile gazelor au crescut la niveluri fără precedent, de peste 300 EUR/MWh. Cu toate acestea, războiul nu s-a încheiat, iar prețurile gazelor rămân în continuare mai ridicate și mai volatile decât înainte de vara anului 2021, când Rusia a început să utilizeze sectorul gazelor ca armă. Având în vedere impactul pozitiv continuu al măsurilor de politică din 2022 legate de Platforma energetică a UE, de reducerea cererii prelungită până în martie 2024 și de atingerea obiectivelor de constituire a stocurilor, perspectivele pentru iarna următoare sunt, în general, mai favorabile decât în iarna 2022-2023. Cu toate acestea, există în continuare riscuri semnificative pentru siguranța aprovizionării cu gaze a UE, cum ar fi: încetarea completă și bruscă a importurilor rusești, incidentele de infrastructură, condițiile meteorologice nefavorabile, creșterea cererii de gaze în Europa sau în alte părți, creând rivalități pentru încărcăturile de GNL, utilizarea pe scară mai largă a gazelor pentru a genera energie electrică ca urmare a secetelor sau a întreruperilor neprevăzute ale funcționării centralelor nucleare. Toți aceștia sunt factori de risc care ar putea, în special dacă s-ar produce în același timp, să tensioneze piețele și să exercite din nou presiune asupra prețurilor.

În plus, perspectivele pozitive pentru iarna 2023-2024 sunt condiționate de menținerea echilibrului energetic realizat anul trecut datorită eforturilor și măsurilor de politică instituite de statele membre ale UE. O deteriorare în ceea ce privește echilibrarea cantităților de gaze, dacă este însoțită de unele dintre riscurile menționate mai sus, ar putea submina siguranța aprovizionării UE. Prin urmare, este necesară o vigilență continuă și o monitorizare atentă a pieței. De asemenea, UE trebuie să fie pregătită pentru scenariile cele mai pesimiste.

¹⁸ Regulamentul (UE) 2022/1032 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 iunie 2022 de modificare a Regulamentelor (UE) 2017/1938 și (CE) nr. 715/2009 în ceea ce privește înmagazinarea gazelor (Text cu relevanță pentru SEE).

Avizul Comisiei privind prelungirea regulamentului

Pe baza principalelor constatări din primele luni de punere în aplicare a regulamentului, astfel cum sunt prezentate în prezentul raport, Comisia consideră că dispozițiile acestuia au jucat un rol important în stabilizarea pieței gazelor și în asigurarea unei aprovizionări adecvate cu gaze a UE și că regulamentul reprezintă o parte importantă a setului de instrumente al UE pentru siguranța aprovizionării cu gaze.

Având în vedere riscurile persistente menționate, interesul actorilor de pe piață și potențialul de a beneficia de mecanismul de achiziționare în comun și de mecanismul de solidaritate, Comisia analizează dacă să propună prelungirea unora sau a tuturor măsurilor din regulament și modul în care unele dintre măsurile prevăzute de acesta ar putea fi integrate într-un mod mai structural.

În acest scop, Regulamentul revizuit privind gazele naturale [Regulamentul (CE) nr. 2009/715] (pachetul de măsuri privind piața hidrogenului și a gazelor decarbonizate) a fost considerat un act juridic adecvat pentru integrarea anumitor aspecte ale mecanismului de achiziționare în comun și ale mecanismului de solidaritate (pe baza constatărilor și a lecțiilor învățate în decursul aplicării regulamentului). Colegiuitorii colaborează în prezent în acest sens.